

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Zeeland Samenvatting

Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Zeeland

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) heeft te maken met meerdere risico's. Om als veiligheidsregio een adequaat beleid te kunnen voeren, moet er inzicht zijn in de aanwezige risico's, zowel in de eigen regio als daarbuiten (15 kilometer). Het risicoprofiel biedt bestuurders inzicht in de voor hun regio specifieke veiligheidsrisico's én de in de wijze waarop deze zich ten opzichte van elkaar verhouden qua impact en waarschijnlijkheid. Dit risicoprofiel geeft een weergave van de risico's gebaseerd op de huidige inzichten en de momenteel bekende feiten en omstandigheden.

Wettelijke grondslag

De noodzaak om het beleid van de veiligheidsregio's te baseren op de aanwezige risico's heeft geleid tot de verankering in de Wet veiligheidsregio's (WVR), van het begrip *risicoprofiel* (artikel 15) als basis voor het *beleidsplan* (artikel 14) van de veiligheidsregio. VRZ heeft momenteel het Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding Zeeland 2005-2009 dat is gebaseerd op het risicoprofiel voortvloeiend uit de Leidraad Maatramp en Leidraad Operationele Prestaties voor Zeeland. Voor het beleidsplan 2010-2014 is dit nieuwe risicoprofiel opgesteld waarbij aansluiting is gezocht bij de Handreiking Regionaal Risicoprofiel.

Doel van het regionale risicoprofiel

Het regionale risicoprofiel bestaat uit:

- Een overzicht van de risico's die geïnteriseerd zijn binnen en buiten (15 km.) de regio.
- Een overzicht van de rampscenario's die zich binnen onze regio voor kunnen doen.
- Per scenario een analyse van de impact van dit scenario en de waarschijnlijkheid dat dit zich voordoet.

Het regionale risicoprofiel dient verschillende doelen:

- het risicoprofiel vormt de opstap voor het beleidsplan 2010-2014;
- het faciliteert de directie en het bestuur in het nemen van besluiten ten aanzien van risicobeheersing en crisisbeheersing, doordat de crisistypen in samenhang, op "gewicht" en op invloedssfeer te beoordelen wat bijdraagt aan een verantwoorde kosten/baten analyse;
- het biedt informatie voor de hulpverleningsdiensten ten aanzien van de operationele voorbereiding, risicobeheersing en crisisbeheersing;
- het stelt de regio in staat de operationele prestaties van de crisisbeheersingsorganisatie af te stemmen op de aanwezige risico's;
- het vormt mede basis voor de risicocommunicatie richting de burger, ter bevordering van de zelfredzaamheid en het vergroten van handelingsperspectieven van de burgers.

Systematiek

Om tot het risicoprofiel te komen zijn de volgende stappen uitgevoerd:

1. Risico-inventarisatie

De eerste stap is inzicht krijgen in de aanwezige risico's. Belangrijke basis hiervoor is de provinciale risicokaart. Hierop staan de risicobronnen binnen onze regio, maar ook de risicobronnen in naastgelegen regio's en België die invloed hebben op onze regio.

2. Risicobeeld en scenario's

Op basis van de inventarisatie, is bepaald welke risico's in VRZ aanwezig zijn. Voor deze risico's zijn scenario's uitgewerkt. Om te komen tot een selectie is uit te gaan van realistische, maatgevende scenario's en niet van de ergst denkbare, aangezien dit niet als realistisch wordt gezien. Dit ligt in lijn met de systematiek van BZK (Nationale Risicobeoordeling) voor het landelijke risicoprofiel.

3. Impact- en waarschijnlijkheidsbeoordeling

De scenario's zijn conform de nationale methode tweedimensionaal beoordeeld, enerzijds op 'impact' (o.a. doden, gewonden, schade aan economie, ecologie of cultureel erfgoed, politieke impact etc.) en anderzijds op waarschijnlijkheid. In de analyse is bekeken wat de impact van ieder scenario is en wat de waarschijnlijkheid is dat het maatgevende scenario, met bijbehorende impact, zich voordoet. De

resultaten van de impact- en waarschijnlijkheidsbeoordeling zijn vertaald naar een risicodiagram waarop per scenario wordt aangegeven wat de impact en de waarschijnlijkheid is.

4. Regionaal beleidsplan en capaciteitanalyse

Na de vaststelling van het risicoprofiel wordt in het regionale beleidsplan van VRZ vastgelegd welke risico's en maatregelen het bestuur in samenwerking met haar partners heeft gekozen. Onderdeel hiervan is ook de capaciteitsanalyse. In het beleidsplan worden de mogelijkheden beschreven om de risico's te voorkomen of te reduceren (risicobeheersing) en op de punten waar het repressieve optreden van VRZ en haar partners kan worden verbeterd (crisismanagement). Deze analyse levert een integraal advies op over generieke en specifieke beleidsmaatregelen in alle schakels van de veiligheidsketen, waaronder nadrukkelijk ook risicocommunicatie en het vergroten van zelfredzaamheid.

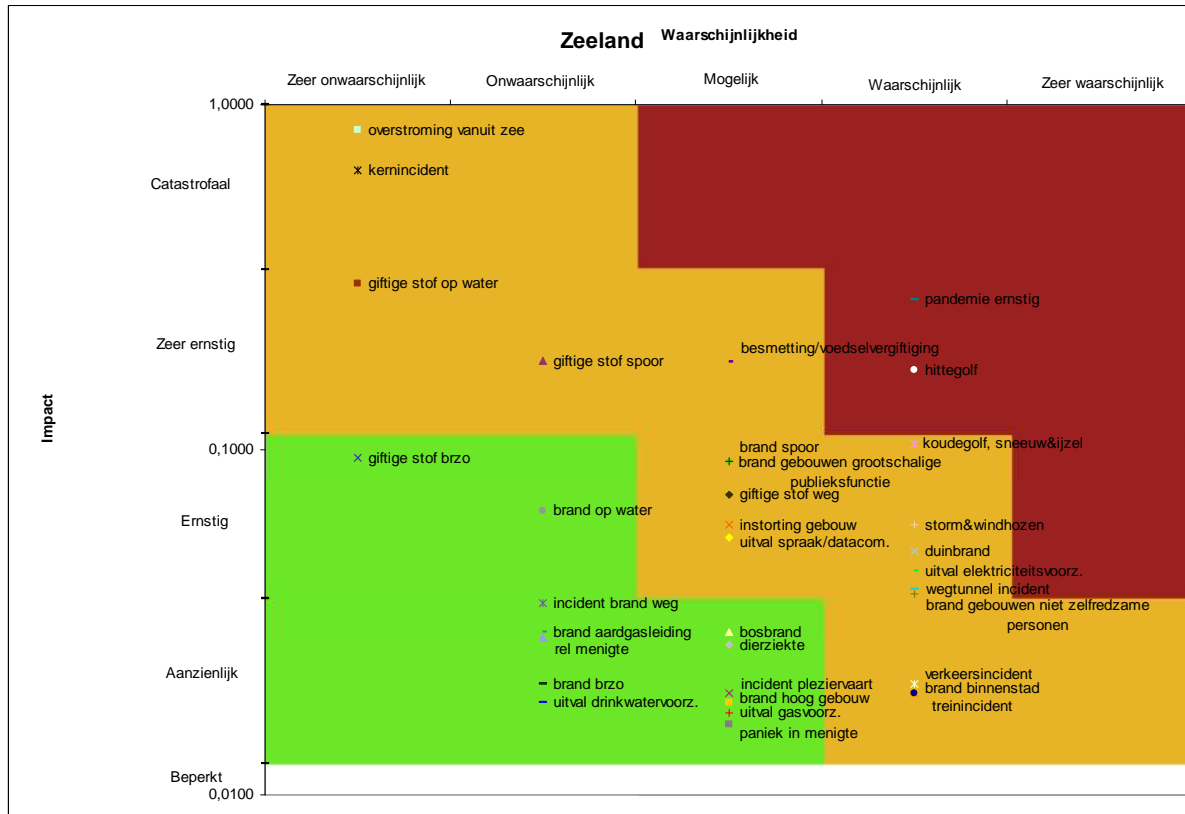
Scenario uitwerking

Een scenario biedt een manier om zich eenvoudiger voor te stellen wat er mis kan gaan en op basis daarvan in de fase van de capaciteitsanalyse te beoordelen welke maatregelen genomen kunnen worden. Scenario's zijn daarmee slechts een hulpmiddel. In onderstaand overzicht zijn de uitgewerkte scenario's voor Zeeland weergegeven.

Thema	Crisistype	Scenario
Natuurlijke omgeving	Overstromingen	Overstroming vanuit zee
	Natuurbranden	Bosbrand Duinbrand
	Extreme weersomstandigheden	Koudegolf, sneeuw en ijzel
		Hitte golf
		Storm en windhozen
	Plagen	Ongedierte en plantenziekte
Dierziekten	Ziektegolf	
Gebouwde omgeving	Branden in kwetsbare objecten	Grote branden in gebouwen met niet of verminderd zelfredzame personen
		Grote branden in gebouwen met een grootschalige publieksfunctie
		Grote branden in bijzonder hoge gebouwen
		Branden in dichte (oude) binnensteden
	Instorting in grote gebouwen	Instorting door explosies en instorting door gebreken in de constructies of fundering
Technologische omgeving	Incidenten met brandbare /explosieve/ giftige stof in open lucht	Incident vervoer weg
		Incident vervoer water
		Incident spoorvervoer
		Incident transport buisleidingen
		Incident stationaire inrichtingen
	Kernincidenten	Incident A-objecten centrale
Vitale infrastructuur en voorzieningen	Verstoring energievoorziening	Uitval gasvoorziening
		Uitval elektriciteitsvoorziening
	Verstoring drinkwatervoorziening	Uitval drinkwatervoorziening
	Verstoring telecommunicatie en ICT	Uitval voorziening voor spraak- en datacommunicatie
Verkeer en vervoer	Luchtvaartincidenten	Incident bij start of landing op of om een luchtvaartterrein
	Incidenten op water	Incident waterrecreatie en pleziervaart
		Incident beroepsvaart (anders dan met gevaarlijke stoffen)
	Verkeersincidenten op land	Incident wegverkeer
		Incident treinverkeer
Incidenten in tunnels	Incident in wegtunnels	
Gezondheid	Bedreiging volksgezondheid	Besmettingsgevaar
	Ziektegolf	Ziektegolf besmettelijke ziekte
Sociaal maatschappelijke omgeving	Paniek in menigten	Paniek tijdens grote festiviteiten, concerten, demonstraties
	Verstoring openbare orde	Rel rondom demonstraties en andere manifestaties

Risicodiagram

De uitkomsten van de impact- en waarschijnlijkheidsanalyse zijn uitgezet in een risicodiagram. Risico's met een hoge impact op vitale belangen en een hoge waarschijnlijkheid van daadwerkelijk optreden verdienen vanzelfsprekend meer aandacht dan risico's met lage impact en lage waarschijnlijkheid.

Veiligheidsthema's

In Zeeland zijn een aantal fysieke (strategische) veiligheidsthema's waarop specifiek beleid gemaakt dient te worden:

- Water en veiligheid;
- Nucleaire veiligheid;
- Recreatie, toerisme en evenementen;
- Industriële veiligheid en infrastructuur;
- Veilig wonen en werken.

Wanneer we het risicodiagram van Zeeland samen met de “prioritering” van risico’s verdelen in veiligheidsthema’s komt men tot de volgende indeling:

Water en veiligheid		
Impact 1	Impact 2	Impact 3
	Overstroming vanuit zee	Brand op water
	Giftige stof op water	Incident waterrecreatie & pleziervaart

Nucleaire veiligheid		
Impact 1	Impact 2	Impact 3
	Kernincident	

Recreatie, toerisme en evenementen		
Impact 1	Impact 2	Impact 3
	Besmetting/voedselvergiftiging	Rellen menigten
	Duinbrand	Bosbrand
		Paniek menigten

Industriële veiligheid en infrastructuur		
Impact 1	Impact 2	Impact 3
	Treinincident	Giftige stof BRZO
	Giftige stof spoor	Brand weg
	Giftige stof weg	Brand BRZO
	Verkeersincident	Brand aardgasleiding
	Brand spoor	
	Weg tunnelincident	

Veilig wonen en werken		
Impact 1	Impact 2	Impact 3
Pandemie ernstig	Brand binnenstad	Uitval gasvoorziening
Extreme hitte & smog	Brand gebouwen grootschalige publieksfunctie	Brand hoog gebouw
	Instorting gebouw	Dierziekten
	Uitval spraak/datacomm.	Uitval drinkwater
	Extreme koude, sneeuw & ijzel	
	Uitval elektriciteitsvoorziening	
	Windhozen & zware storm	
	Brand gebouwen niet zelfredzame personen	

Het risicodiagram positioneert de crisistypen en brengt onderscheidt aan in het niveau van impact op de Zeeuwse samenleving. Het bestuur kan op basis van deze uitkomst in haar beleidsplan keuzes maken over het niveau van risico- en crisisbeheersing en hoe zij dit concreet vorm wenst te geven. In haar keuzes is het belangrijk om rekenschap te houden met het feit dat VRZ geen of nauwelijks invloed heeft op de beheersing van crisistypen als hittegolf, pandemie e.d. Het streven hiernaar is onrealistisch en zou onevenredige kosten en inspanningen met zich meebrengen. We kunnen concluderen dat de crisistypen die vallen binnen de impactcategorie 1 overwegend gebaat zijn bij een (inter)nationale aanpak, en meer gericht op de handelingsperspectieven van burgers. Uiteraard speelt hierin VRZ wel een rol om dit te faciliteren.

Voor de impact categorieën 2 en 3 is de invloed van VRZ op de beheersing groter, waardoor de investering hierin direct bijdragen tot een veiligere (Zeeuwse) samenleving. Daar komt bij dat een analyse van deze crisistypen oplevert dat het overgrote deel kan worden aangepakt met generieke maatregelen en dat heeft in kosten/batenoptiek een versterkend effect.

Binnen impactcategorie 2 en 3 zijn o.a. diverse crisistypen met betrekking tot brand en gevaarlijke stoffen te clusteren die investering vragen in overwegend generieke maatregelen zoals:

- het investeren in netcentrisch werken;
 - versterking en professionalisering van de operationele hoofdstructuur;
 - het investeren in veiligheidsbewustzijn en bieden van handelingsperspectieven aan de Zeeuwse burger of toerist;
 - de versterking en professionalisering van het operationele basiszorgoptreden en het vertrouwen en het bouwen en investeren op vakmanschap;
- Deze exercitie zal verder worden uitgewerkt in het beleidsplan VRZ.

Proces

In april 2009 verzocht het Algemeen Bestuur van VRZ de directie om als één van de eerste regio's in Nederland een Regionaal Risicoprofiel op te stellen. Voor het opstellen van het regionaal risicoprofiel is gebruik gemaakt van een concept Handreiking Regionaal Risicoprofiel die tot stand was gekomen vanuit de landelijke projectgroep Risicoprofiel.

Eind 2009 is de eerste versie van het Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Zeeland als concept door het Algemeen Bestuur vastgesteld en vooruitlopend op de WVR aangeboden aan alle gemeenteraden. Veel gemeenten hebben ambtelijk of bestuurlijk gereageerd. Een deel van de opmerkingen waren van fundamentele aard. Besloten is tot het instellen van een multidisciplinair samengestelde redactiecommissie om de opmerkingen te verwerken en te komen met een aangepaste versie van het risicoprofiel.

De redactiecommissie heeft alle reacties op het eerste concept risicoprofiel op waarde geschat en het concept getoetst aan de gepubliceerde Handreiking Regionaal Risicoprofiel. Dit heeft geresulteerd in deze tweede, verfijndere en definitieve versie. Dit gewijzigde regionaal risicoprofiel is ter consultatie aan Burgemeester en Wethouders van de gemeenten, regionaal college van politie, de bestuurders van de waterschappen en andere Rijksheren voorgelegd. De opmerkingen en suggesties zijn beoordeeld en verwerkt.

Integratie van besluitvorming

Alle reacties zullen worden gebundeld en worden meegenomen in een advies aan het Algemeen Bestuur van Veiligheidsregio Zeeland. Zij stelt het risicoprofiel uiteindelijk vast en zal conform de WVR het risicoprofiel ter consultatie aan de gemeenteraden worden aangeboden. Bij de consultatieronde van het Beleidsplan Veiligheidsregio Zeeland bij de gemeenteraden zullen de verschillende reacties van de eerdere consultatierondes worden gevoegd.

Overzicht risico's per gemeente in Zeeland

soc.mt s omg	gezon d heid	verkeer en vervoer	vitale infra	technologische omgeving	gebouwde omgeving	natuurlijke omgeving	Risicotype															
							Borsele	Goes	Hulst	Kapelle	Middelburg	Noord-Beveland	Reimerswaal	Schouwen-Duiveland	Sluis	Ternsuzen	Tholen	Veere	Vlissingen	Aantal gemeenten met dit risico		
							Overstroming vanuit Zee	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Bosbrand	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	4
							Duinbrand	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
							Extreem weer	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Ongedierte en plantenziekten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Dierziekten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Brand gebouwen niet zelfredzame personen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Brand gebouwen grootschalige publieksfunctie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Brand hoog gebouw	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	2
							Brand binnenstad	0	1	1	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	8
							Instorting gebouw	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Brand weg	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Brand op water	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
							Brand spoor	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	6
							Brand aardgasleiding	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	12
							Brand BRZO	1	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	7
							Giftige stof weg	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	11
							Giftige stof op water	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	9
							Giftige stof spoor	1	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	6
							Giftige stof BRZO	1	1	1	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	8
							Kemincident	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	12
							Uitval gasvoorziening	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							uitval electriciteitsvoorziening	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Uitval drinkwater	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Uitval spraak/datacomm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Luchtvaartincidenten	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
							Incidenten waterrecreatie & pleziervaart	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Incidenten beroepsvaart	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Verkeersincident	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Treinincidenten	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	5
							Weg tunnelincident	1	0	0	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	5
							Besmetting/voedselvergiftiging	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							pandemie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
							Paniek in menigten	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	6
							Rellen menigten	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3
							Totaal aantal scenario's dat een burger kan "treffen" per gemeente	29	28	27	26	27	21	28	24	23	29	24	25	31		